

Til: Barne- og
familiedepartementet
Fra: Hovedorganisasjonen KA
Re: Høring om forslag til endringer i barnehageloven med forskrifter

Kopi:
Dato: 29. januar 2024

Høringsuttalelse om forslag til endringer i barnehageloven med forskrifter (Styring og finansiering av barnehagesektoren)

Om KA og menighetsbarnehagene i Den norske kirke

Hovedorganisasjonen KA er arbeidsgiver- og interesseorganisasjon for om lag 450 virksomheter innen kirkelig og ideell sektor. Blant våre medlemmer er alle arbeidsgiverne i Den norske kirke, både lokale og sentrale. Disse driver til sammen 51 barnehager, gjerne kalt menighetsbarnehager, alle med særskilt kristent formål og ideell driftsform. Av disse er 17 åpne og 34 ordinære barnehager. Samtlige er organiserte gjennom tariffavtalen for Den norske kirke på KA-sektoren, og de ansatte har offentlig tjenstepensjonsordning som en del av sine vilkår. Menighetsbarnehagene kjennetegnes av lang og stabil drift – gjennomsnittlig stiftelsesår for KAs medlemsbarnehager er 1982.

Innledning

KA støtter regjeringens vurdering av at dagens regulering og rammer for barnehagesektoren ikke er gode nok. Som representant for en gruppe ideelle barnehager, merker vi at kommersielle barnehageeieres tapping av penger ut av sektoren har bidratt til svekket tillit til alle private barnehager. I 2015 representerte KA 75 menighetsbarnehager, nå er tallet 51. Det vil si at 1 av 3 menighetsbarnehager i regi av Den norske kirke enten har blitt avviklet eller solgt de siste 8 årene. I dialogen med eierne er det tydelig at disse nedleggelsene har en klar sammenheng med krevende økonomiske rammevilkår samtidig som barnehagene får økende administrative oppgaver. Dialogen med eierne av disse nedlagte barnehagene bekrefter derfor at dagens finansieringsordning verken er tilpasset ideelle barnehager eller mindre barnehager som ikke har en driftsorganisasjon i ryggen.

Det er i dag tverrpolitisk enighet på Stortinget om at ideelle aktører bør ha en sterk posisjon i det offentlige velferdstilbudet, og regjeringens politiske plattform uttrykker en intensjon om å styrke disses rammevilkår i barnehagesektoren. KA har derfor lest høringsnotatet med forventning, og vil i dette høringssvaret primært omtale de elementene som vil ha størst betydning for ideelle barnehager. Samtidig vil vi innledningsvis påpeke at det er skuffende at en regjering med store ambisjoner for barnehagefeltet tviholder på at et forslag til styring og finansiering som har kvalitet som mål, må være provenynøytralt. En uttalt satsing på kvalitet i barnehager bør føre med seg friske penger.

KA støtter det finansielle hovedgrepet om å gå bort fra likebehandlingsprinsippet, og vri finansieringen av barnehager slik at det lønner seg å satse på kvalitet og at man ikke straffes for å ha hatt god og stabil drift over tid. Samtidig mener vi en overføring av ansvaret for hvordan finansieringen skal være utformet til kommunene, vil sette tryggheten for de ideelle aktørene i sektoren i spill. Vi foreslår derfor at man heller utarbeider et nasjonalt tilskuddssystem som tar høyde for den enkelte barnehages behov, kostnader og kvalitet. I en verden med helt nye muligheter innenfor datakraft, algoritmestyring og statistikkføring, mener vi det bør være mulig å skape en slik finansieringsmodell.

Kapittel 4: Valg av styrings- og finansieringsmodell

KA støtter departementets forslag om å videreføre en tilskuddsmodell fremfor å endre til en anbudsmoell. En anbudsmoell vil skape mindre forutsigbarhet for sektoren, favorisere kjeder med store administrativ kapasitet, og vil trolig over tid kunne utradere enkeltstående barnehager helt. Vi støtter også at kommunen i større grad skal kunne stille krav til barnehagene og til en viss grad ha et større handlingsrom i beregningen av tilskudd til barnehagene utfra barnehagens behov og lokale kriterier.

Kapittel 5 og 6: Godkjenning av barnehager

KA anser forslaget om etableringsgodkjenning som et godt forslag. Vi er særlig positive til at kommunen skal få anledning til å vektlegge barnehagens profil og om den er ideell eller kommersiell ved godkjenning av nye barnehager.

KA representerer ideelt drevne barnehager med særskilt kristent formål. Tall fra barnehagemonitor viser at på grunn av synkende fødselstall har antallet barn i norske barnehager de siste fem årene sunket med 3,5%. I samme periode har antall barn i barnehager drevet av menigheter og trossamfunn sunket med 12,7%. Vi mener derfor det er svært gode grunner til at kommuner skal få anledning til å prioritere barnehager med en særskilt profil, for å ivareta mangfoldet i barnehagetilbudet lokalt.

Vi viser videre til høringsnotatets understreking av at barnehagesektoren nå er fullt utbygget, og at kommuner i dag må godkjenne nye private barnehager som oppfyller kriteriene, men ikke er pålagt å gi dem tilskudd. Vi bifaller derfor forslaget om å slå sammen disse prosessene, slik at kommuner kan styre godkjenningsprosessen mer, men samtidig blir pliktig å yte tilskudd til godkjente barnehager.

KA mener at forslaget om etableringsgodkjenning kan forbedres ved at forslaget i ny §6 i barnehageloven om at etableringsgodkjenningen bortfaller om barnehagen ikke er startet opp i løpet av tre år etter at godkjenningen ble gitt, blir utvidet i tid. Et eksempel på at dette er viktig, er det som skjedde da Frelsesarmeen startet opp Teisentoppen barnehage i Oslo. Barnehagen ligger i et tidligere skolebygg som er vernet. Frelsesarmeen fikk godkjenning til å

bygge barnehagen av Oslo kommune i 2014, men på grunn av innsigelser fra blant annet Byantikvaren, åpnet barnehagen først høsten 2022. Dette viser at treårsgrensen for oppstart etter godkjenning i mange tilfeller vil være for kort. Vi mener derfor fristen i §6 kunne utvides, samt hatt en tilleggssetning i nest siste ledd:

En etableringsgodkjenning etter § 14 faller bort dersom barnehagedriften ikke er startet opp i løpet av fem år etter at godkjenningen ble gitt eller barnehagedriften legges ned. Kommunen kan etter søknad utvide oppstartsperioden med ett år av gangen.

Definisjon av ideelle barnehager

KA er tilfreds med at regjeringen med dette legger fram et forslag om en definisjon av ideelle barnehager, og at kommunene ved nyetableringer skal kunne prioritere disse. KA støtter at overskuddet fra ideelle barnehager ikke skal kunne gå til andre samfunnsnyttige formål, da vi ser at det vil kunne svekke tilliten til sektoren.

KA vil fremheve et tilleggskriterium som kan vurderes inkludert i en definisjon av ideelle aktører, som ble fremhevet i Storberget-utvalgets rapport *Du er henta* (s. 160): At også eieren av barnehageeiendommen må være ideell. Dette for å unngå at kommersielle kjeder oppretter ideelle aksjeselskap som betaler høy leie til profittbaserte eiendomsselskaper, og dermed tapper sektoren for penger som ellers kunne gått til barnas beste. Vi mener derfor forslaget til ny §14 første ledd kan utvides med en setning:

Med ideelle barnehager menes barnehager som ikke har erverv til formål og som reinvesterer overskudd i barnehagedrift, hvis bygg eies av en ideell virksomhet.

Innføring av kommunal forkjøpsrett av barnehageeiendommer

Ved salg av barnehager er ofte transaksjonen av eiendommen en viktig del av avtalen. De fleste salg av barnehager vi kjenner til, ville ikke vært gjennomført dersom man ikke samtidig solgte barnehagebygget. Høringsnotatet viser til at barnehager som eier sitt eget bygg, gjennomgående har lavere utgifter til bygg enn dem som leier.

KA er skeptisk til å innføre en forkjøpsrett for kommunen ved salg av barnehageeiendom. Vi representerer barnehager med særskilt kristent formål. Når disse selges, er det ofte ønskelig å selge til en annen aktør som vil videreføre det kristne formålet med barnehagen. Dersom kommunen skal kunne overta bygget, vil det også som oftest måtte medføre at kommunen overtar driften av barnehagen. Dermed kan en ordning med kommunal forkjøpsrett ende med en kommunalisering, altså avvikling, av det særskilte kristne formålet med barnehagen. Dette fordi ingen norske kommuner driver barnehager med særskilte religiøse formål.

Vi mener derfor det er viktig at regelverket legger til rette for at barnehager med særskilt formål som avhendes, skal kunne selges til nye eiere med samme eller liknende formålsbestemmelse. Den letteste måten å gjøre det på, er å ikke ha noen bestemmelse om forkjøpsrett.

KA viser videre til at mange av menighetsbarnehagene holder til i et kirkebygg eller i et annet bygd eid av et sokn i Den norske kirke. Dette er eiendom som ikke uten videre kan klassifiseres som «barnehageeiendom», selv om det drives barnehager der. Vi viser til Kirkeordning for Den norske kirke §§19 tredje ledd og 20 tredje ledd, som begrenser adgangen til å selge eiendom tilknyttet en kirke. Dette styrker vår mening om at forslaget om kommunal forkjøpsrett av både barnehageeiendommer bør skrotes. Subsidiært må en slik bestemmelse inneha et unntak for barnehager som etter forslaget § 14 første ledd er definerte som ideelle barnehager.

Kapittel 7: Kommunens adgang til å redusere antall barnehageplasser en barnehage er godkjent for

Notatet viser til at en kommune i dag ikke har anledning til å redusere antall plasser en privat barnehage er godkjent for, når vedtak om rett til kommunalt tilskudd er fattet. Samtidig som barnetallet faller i mange av landets kommuner, har kommunene derfor ønsket sterkere styringsmekanismer for å kunne ta ned kapasiteten i det private barnehagetilbudet i en kommune.

KA er bekymret for hva det vil gjøre med de enkeltstående ideelle barnehagers evne til drift å gi kommunen en slik hjemmel. Dette er barnehager som ikke er i en kjede og ikke vil kunne tilby ansatte relevant jobb andre steder. Når det nærmer seg 8 år siden sist reguleringsrunde av antall plasser, er det lett å se for seg at de ansatte vil oppleve den private barnehagen som en usikker og dermed mindre attraktiv arbeidsplass. Dersom kommunen bestemmer nedtrekk i antall godkjente plasser, vil det kunne oppleves som å varsle en nedbemanningsprosess 2 år i forveien. Det vil føre til at både foreldre og ansatte vil sikte seg inn på andre barnehager, med tryggere rammer.

KA viser til at det i dagens system ikke koster kommunen noe at en barnehageplass i en privat barnehage står tom. Kommunen gir tilskudd til barnehagene basert på antall plasser som faktisk blir benyttet, ikke kapasitet. Om en privat barnehage i dagens system ikke klarer å fylle sine plasser, er det dermed primært barnehagens problem, ikke kommunens. Dersom kommuner med fallende barnetall opplever at de blir tvunget til å legge ned kommunale barnehager fordi plassene i disse ikke fylles opp, er det med andre ord fordi familiene i kommunen har foretrukket private barnehager over kommunale. At kommunen foreslås å få anledning til å redusere antall plasser en privat barnehage er godkjent for, fremstår dermed som et forsøk på å tvinge barn over i mindre populære kommunale barnehager. Innretningen på denne bestemmelsen innebærer at det legges mer vekt på kommunens interesser, framfor barnas og familienes ønsker og behov.

KA viser til Barnehagemonitors statistikk for 2022, som pekte på at av 106 nedlagte barnehager i landet det året, var 99 private og kun 7 kommunale. Det er statistikk som gir

liten støtte til fortellingen om at det er behov for at kommunen skal kunne redusere kapasiteten i private barnehager.

Videre vil vi vise til at en slik regel også vil kunne underminere nye private barnehagers muligheter for å få lån hos finansinstitusjoner. Dersom en del av forutsetningen for en lånesøknad er at et skiftende flertall i kommunestyret kan føre til vesentlig endrede rammevilkår på toårs varsel, vil det være vanskelig å få innvilget en lånesøknad med lengre nedbetaling.

KA mener derfor at forslaget nye § 15 a bør strykes i sin helhet.

Kapittel 10: Innføre nye forskriftshjemler for kommunen

KA støtter å gi kommunen hjemmel til å regulere barnehagetilbudet noe mer. Dette gjelder særlig forslagene om å gi mulighet til å sette krav om lavere oppholdsbetaling enn nasjonal makspris, og om krav til pedagogisk bemanning og annen relevant kompetanse.

KA mener samtidig at forslaget til forskriftshjemler går for langt i hva kommunen med rimelighet skal kunne regulere hos en privat velferdstilbyder. Noen av landets menighetsbarnehager har valgt å ha noe kortere åpningstider enn vanlig, for å kunne tilby full bemanning i hele barnehagens åpningstid. De ser dette som en måte å sikre kvalitet over kvantitet i barnehagetilbudet, noe som gir stor trygghet for foreldre på jakt etter en god barnehage. KA støtter derfor ikke forslaget om å gi kommunene hjemmel til å fastsette åpningstider og feriestengning.

Hva angår forslaget i kapittel 12, om å gi kommunen hjemmel til å fastsette forskrift om beregning av tilskudd til private barnehager, ser vi at det vil påføre kommunen vesentlig ekstraarbeid.

KA vil derfor uttrykke en bekymring for om kommunene har kapasitet til den utvidede oppmerksomhet om barnehagesektoren, både politisk og byråkratisk, som forslaget legger opp til. Erfaringen i dagens system er at mange kommuner gjør feil i beregningen av tilskudd til private barnehager. Vi mener derfor at regjeringens intensjon om å gi kommunene mer kontroll med styringen og finansieringen av barnehagesektoren, må hensynta kommunenes realistiske kapasitet til å yte barnehagene god og rettferdig behandling. Samtidig må en forutsetning for en eventuell omlegging til et mer kommunalt styrt finansieringssystem være at kommunene får tilført ekstra ressurser til å bemanne opp innenfor administrasjon av barnehagesektoren. En overgang til et slikt system uten vesentlige midler til jurister, økonomer og pedagoger i kommunenes administrasjoner vil kunne føre til mange feilvurderinger og et høyt konfliktnivå. I tillegg vil det utløse stor grad av lokal lobbyvirksomhet mot kommunepolitikere fra private barnehageeiere, noe som vil skape en krevende dynamikk med tydeligere motsetninger mellom forskjellige private barnehager.

Kapittel 12: Regler om beregning av kommunalt tilskudd til private barnehager

KA erkjenner regjeringens ønske om å gi kommunene større muligheter til å styre et lokalt velferdstilbud. Vi erkjenner også utfordringen dagens kommuner står i, når en ønsket satsing i noen barnehager automatisk utløser et likt beløp til private alle barnehager, som da ikke vil være forpliktet på den samme satsingen. Vi ønsker velkommen en tilskuddsordning som i større grad vil gjøre det mulig å hensynta satsinger på kvalitet, barnehagenes lønns-, pensjons- og arbeidsvilkår, antall barn og geografisk beliggenhet. Det gir muligheter for at små og enkeltstående ideelle barnehager med lønns- og pensjonsordninger som ligger nærmere kommunalt nivå, kan ivaretas bedre enn i dagens system.

Med bakgrunn i bekymringene uttrykt under våre kommentarer til kapittel 10, kan KA likevel ikke støtte forslaget om å gi kommunen hjemmel til å utforme lokal forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager. Vi er enige i at man bør ta steget vekk fra likebehandlingsprinsippet slik det har vært praktisert til i dag, men vi mener at en ny ordning som vektlegger kvalitet og reelle kostnader kan ivaretas bedre i et nasjonalt bestemt tilskuddssystem.

KA viser til at den foreslåtte §19 i for liten grad inneholder skranker som sikrer at kommunen må gi et bærekraftig tilskudd til private barnehager. Frykten er at forslaget slik det foreligger, vil føre til en større kommersialisering av barnehagesektoren.

Ved en full overføring av ansvar for å beregne tilskudd til barnehagene til kommunene, vil barnehagesektoren måtte kjempe i budsjettprosesser mot alle andre gode tiltak en kommune har ansvar for: Skole, helse og eldreomsorg, blant annet. Det er lett å tenke seg at en kommune som må kutte kr 15 millioner, i stedet for å legge ned en barneskole, velger å gi alle de private barnehagene 10% nedtrekk i finansieringen. Et slikt nedtrekk vil føre til at flere går med underskudd, noe de kommersielle kjedebarnhagenes eiere ofte kan bære, mens ideelle enkeltstående barnehager som Den norske kirkes barnehager, ofte vil måtte legge ned. Over tid vil et slikt grep føre til at andelen kommersielle kjedebarnhager vil øke, ikke minske – mens enkeltstående barnehager vil forsvinne.

KA vil i det følgende peke på mulighetsrommet som ligger i å forbedre dagens ordning og legge om til en nasjonal tilskuddsordning som belønner strukturell kvalitet i barnehagen, som ikke incentiverer profittjakt eller straffer barnehager med høye kostnader knyttet til god drift og stabil bemanning.

En videreutvikling av dagens ordning

KA viser til dagens finansieringsordning, der barnehagen får definerte tilskudd til administrasjon, pensjon, drift og kapitaltilskudd. Vi mener denne ordningen bør utvikles til en mer finmasket modell, som ivaretar flere behov. Vi viser til dagens barnehagelov § 19, og foreslår at den endres til å lyde:

Kommunen skal gi tilskudd til godkjente private barnehager.

Formålet med foreldrebetaling og driftstilskudd til private barnehager er at barna i kommunen får et likeverdig barnehagetilbud av høy kvalitet.

Departementet gir forskrift om beregning av tilskudd til private barnehager.

Videre kan man i §§ 3, 4, og 5 i dagens forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager, endre innholdet i tråd med behovene for likeverdig kvalitet i barnehagene:

- Høyere administrasjonstilskudd til små og enkeltstående barnehager
- Driftstilskudd som tar utgangspunkt i kostnadene i kommunale barnehager i samme kommune, men hensyntar lønns- og arbeidsvilkår i barnehagen
- Pensjonstilskudd etter regning
- Ekstratilskudd til barnehager med høyere tetthet av pedagoger og fagarbeidere enn kravene i de nasjonale normene
- Mulighet for flerårige satsinger i levekårsutsatte områder
- Eiendomstilskudd som incentiverer oppgradering av bygningsmassen og uteområdene

Med utgangspunkt i at forslaget skal være provenynøytralt, og Finansdepartementets estimat er at kostnadsdekning på pensjon vil spare om lag kr 500 millioner fra dagens nivå, mener vi at dette kan være en bærekraftig modell. Vi mener også at med de mulighetene som ligger i dagens utvikling av algoritmestyrte systemer, bør det være mulig å bygge et system som ivaretar en slik finansieringsordning med bakgrunn i barnehagens regnskap fra året før og rapportering i BASIL. Slik oppnår dette systemet også en mer samtidig finansiering.

Tilskudd til pensjon

Menighetsbarnehagene kjennetegnes av å ha vært i drift lenge, med gjennomsnittlig stiftelsesår i 1982. Samtidig har de hatt stabil bemanning, og har i dag en ansattgruppe der flere enn ellers i sektoren har lang ansiennitet – i tillegg til at flere har gått av med pensjon etter å ha jobbet mange år i barnehage. Kombinert med en offentlig tjenestepensjonsordning gjør dette at menighetsbarnehager er blant de private barnehagene i landet med høyest pensjonsutgifter. Det gjør dem sårbare for å gå med underskudd, særlig i år der trygdeoppgjørene blir høye, noe som fører til forhøyet reguleringspremie til pensjonsleverandøren. Høringsforslaget legger opp til at hver kommune selv skal kunne definere hvordan pensjonsutgifter skal dekkes opp i driftstilskuddet. Kommunen *skal* legge vekt på barnehagens lønns- og personalutgifter – men det legges ikke opp til full kostnadsdekning på pensjon.

KA erfarer at menighetsbarnehagene mange steder har høyere pensjonsutgifter per heltidsstilling enn kommunen har i kommunale barnehager. De får derfor ikke dekket sine reelle personalkostnader i dagens ordning. Vi viser til regjeringens barnehagestrategi, som peker på mens enkeltstående ideelle barnehager bruker 81% av driftsinntektene på personalkostnader, bruker barnehager i norskeide større konsern kun 71% av inntektene til

det samme. Skal en ny innretning på tilskuddene til private barnehager bidra til å fremme bærekraftig drift av enkeltstående og ideelle barnehager, er pensjonstilskuddet en nøkkel. Med forslaget som foreligger, kan det tenkes at politikere som mener at barnehager med høye personalkostnader er ineffektive for samfunnet, vedtar tilskudd som på langt nær dekker de reelle utgiftene, for å bli kvitt disse. Altså at «skal legge særlig vekt på» kan bety å legge vekt på noe med motsatt fortegn i den foreslåtte § 19.

KAs synspunkt er derfor at det viktigste bidraget Stortinget kan gjøre for å skape bedre rammevilkår for landets menighetsbarnehager, er å innføre en ordning med full kostnadsdekning for pensjonsutgifter. Vi viser til Rødts alternative forslag til statsbudsjett for 2024, som med støtte fra Finansdepartementet beregner at et slikt tiltak vil spare staten for om lag kr 500 millioner årlig. Vi viser også til Storberget-utvalget, hvor flertallet støttet en slik kostnadsdekning. KA stiller seg også spørrende til høringsnotatets teori om at dette vil bli krevende å gjennomføre, da kostnader til pensjon og avtalefestede ytelser bør kunne rapporteres i BASIL og tallene trekkes ut derfra.

Historiske pensjonsutgifter

KA viser til vår høringsuttalelse til Storberget-utvalgets rapport fra 2021. Stortinget har fortsatt ikke har fulgt opp sine egne vedtak knyttet til Hippe-utvalgets konklusjoner. I etterkant av utvalgets arbeid innførte Stortinget en kompensasjonsordning for historiske pensjonskostnader for private velferdstilbydere på statlig sektor. Samtidig gjorde Stortinget følgende anmodningsvedtak (nr. 82, 2018–2019):

Stortinget ber regjeringen utrede de økonomiske konsekvensene av å dekke de ideelle organisasjoners historiske pensjonskostnader for kommunal og fylkeskommunal sektor med sikte på at de dekkes av kommunene og fylkeskommunene. Utredningen bør også se på om dekningen bør gå gjennom å utvide den søknadsbaserte tilskuddsordningen som det er enighet om å etablere i budsjettavtalen for 2019.

Mange av menighetsbarnehagene sitter med en pensjonsforpliktelse knyttet til at alle ansatte i soknene fram til 1997 var kommunalt ansatte, og at kirkelige barnehager dermed automatisk måtte ha offentlig tjenestepensjon. Menigheter i Den norske kirke gikk inn i barnehagedrift i en tid da få kvinner ennå var i arbeid, og tok samfunnsansvar. Når en menighetsbarnehage skal legges ned i 2024, mottar soknet en millionregning fra Overføringsavtalens Sikringsordning for å dekke de fremtidige reguleringspremiene for dem som har vært ansatt. Det øker også barnehagens årlige pensjonsutgifter gjennom at reguleringspremien til KLP blir høyere. KA mener at noe av dette bør være dekket gjennom et tilskudd over statsbudsjettet, slik aktører innenfor helse og barnevern har fått siden 2019. Vi etterlyser at departementet omtaler dette i høringsnotatet.

Kapittel 14: Krav til bruk av offentlige tilskudd og foreldrebetaling

KA viser til underkapittel 14.4. om transaksjoner med nærstående. Forslaget til ny § 22 i barnehageloven gir en ny definisjon av hva som regnes som nærstående for en barnehage. I forslaget bokstav a) foreslås det:

«Med nærstående menes

- a) fysiske eller juridiske personer som, direkte eller indirekte, eier eller kontrollerer barnehagen med minst 50 prosent»

KA oppfatter dette som å bety at et sokn som eier en barnehage, vil regnes som nærstående for barnehagen, selv når barnehagen er en del av soknets virksomhet. Dersom dette stemmer, vil det bety at bestemmelsen i den foreslåtte §23 andre ledd, vil slå inn. Den foreslåtte bestemmelsen lyder:

«Barnehagen skal ikke overfor nærstående foreta transaksjoner på vilkår som avviker fra det som ville vært fastsatt mellom uavhengige parter. Dette gjelder også transaksjoner med fysiske eller juridiske personer som har en felles økonomisk interesse med den som er ansvarlig for barnehagen eller med barnehagens nærstående.»

Mange menighetsbarnehager betaler i dag lav husleie. Dette har å gjøre med at flere av dem holder til i kirkebygg, eller i andre nærliggende bygg som soknet selv eier, og samarbeider om både arealer og aktiviteter. KAs analyser av menighetsbarnehagenes regnskap viser at adgangen til å gi barnehagen lav husleie er avgjørende for at driften i dag er bærekraftig i mange barnehager. Vi mener at det å gi ideelle drivere adgang til å gi billig husleie til sine barnehager er en god løsning, særlig siden bestemmelsen ifølge høringsnotatet sikter mot å hindre kommersielle selskaper å ta unaturlig høy husleie.

KA foreslår derfor at følgende ledd legges til foreslått § 23:

Andre ledd gjelder ikke for barnehager som etter § 14 første ledd er definerte som ideelle barnehager.

Kapittel 15: Krav om å være et selvstendig rettssubjekt og forbud mot annen virksomhet

KA viser til departementets forslag om å opprettholde lovendringen fra 1.1.2023 om at hver private barnehage må være et selvstendig rettssubjekt. KA har forståelse for behovet for mer kontroll av pengestrømmen i sektoren, men er spørrende til om dette løser utfordringene. KA mener videre at ettersom tiltaket primært er ment å få bukt med uoversiktlige økonomistrømmer, bør alle barnehager som er definerte som ideelle etter den foreslåtte § 14 første ledd, bør unntas fra kravet i barnehagelovens § 7 a første ledd.

KA er tilfreds med at unntaket som ble lovet av statsråd Tonje Brenna i Stortinget 8. februar 2023 med dette er kommet på høring som et lovforslag. KA merker seg at unntaket foreslås

etablert i økonomiforskriften til barnehageloven § 3 a, og ikke i selve barnehagelovens § 7 a, og mener at unntaket hadde brakt større forutsigbarhet til sektoren om det hadde vært etablert som en ny bokstav i tredje ledd. Vi understreker at soknet jamfør Kirkeordning for Den norske kirke § 8 har to organer, menighetsråd og kirkelig fellesråd, og at unntaksbestemmelsen dermed gjelder for barnehager som er en del av enten virksomheten til menighetsråd eller kirkelige fellesråd.

KA er videre tilfreds med at unntaket som er foreslått inkluderer alle åpne barnehager. Vi støtter også forslaget om å gi en generell hjemmel til departementet til å forskriftsfeste flere unntak fra kravet om selvstendig rettssubjekt. Dette er særlig viktig for blant andre Tønsbergkirkenes barnehager AS, et selskap eid av Tønsberg kirkelige fellesråd med tre barnehager. De er i samme posisjon som menighetsbarnehagene for øvrig, men organisert som et aksjeselskap. En oppsplitting av selskapet til tre selskaper vil føre til at de nye selskapene ikke vil ha tilstrekkelige midler til å fortsette med dagens pensjonsordning. Det er heller ikke mulig å overføre eiendommene til aksjeselskapene, da de er i kirker eller annen viktig sokneeiendom.

Kapittel 16: Regnskapskrav for barnehager som ikke er selvstendige rettssubjekter

KA støtter i hovedsak forslagene til regnskapskrav for barnehager som ikke er selvstendige rettssubjekter.

Vi viser til forskrift om økonomiforvaltningen i sokn i Den norske kirke, § 4 andre ledd:

«Årsregnskapene skal føres i samsvar med god kommunal regnskapsskikk.»

Ettersom sokn i Den norske kirke er pålagt å føre sine regnskap etter kommunal regnskapsskikk, er det viktig at regnskapskravene til barnehager eid av sokn i Den norske kirke ikke krever å bli ført etter norsk standard. Et slikt krav vil kreve dobbel regnskapsføring og vil lede til store ekstrakostnader for barnehagene. Det er derfor viktig at departementet presiserer på egnet sted at barnehager eid av Den norske kirke kan levere regnskap for barnehagene etter kommunal regnskapsskikk.

KA støtter ikke forslaget om krav til revisjon av statsautorisert revisor.

Vi viser til forskrift om økonomiforvaltningen i sokn i Den norske kirke, § 18 første ledd:

«Regnskapet skal revideres av statsautorisert revisor, registrert revisor eller revisor kvalifisert i samsvar med forskrift 17. juni 2019 nr. 904 om kontrollutvalg og revisjon § 9 tredje ledd».

De fleste av menighetsbarnehagene er i dag en del av soknets virksomhet, og vil være unntatt kravet om selvstendig rettssubjekt. KA peker på at kravet i forskrift om økonomiforvaltning i Den norske kirke innebærer at nær samtlige av disse barnehagenes regnskap allerede vil være revidert av statsautorisert revisor, som en del av soknets revisjon

av regnskapet. For denne gruppen vil dermed ikke det foreslåtte kravet utgjøre særlig forskjell.

For åpne barnehager vil derimot et slikt krav være fordyrende og svært unødvendig med tanke på størrelsen på økonomien i slike barnehager. KA mener at dagens regime med krav om attesting gjort av en uavhengig regnskapsfører er godt nok.

Overordnet om åpne barnehager

KA mener høringsnotatet i alt for liten grad tar inn over seg åpne barnehagers særpreg og behov. Vi viser her til høringsuttalelsen i denne høringen fra *IKO – kirkelig pedagogisk senter*, som har en lengre drøfting av hva Stortinget kan gjøre for å legge bedre rammer for åpne barnehagers virksomhet.

Kontakt oss gjerne

Jens A. Bjelland

Direktør, avdeling for politikk, ledelse og innovasjon

jens.bjelland@ka.no

993 65 798